

מהנעשה במל"מ

כנס החברים השנתי בסימן 30 שנה למל"מ

כנס החברים השנתי התקיים בסימן 30 שנה להקמת המל"מ באתר ההנצחה לחללי קהילת המודיעין בגלילות ביום שני 7 בספטמבר 2015. בפתחו של הכנס התקיים מפגש רעים בחצר המל"מ ותערוכת צילומים המנציחה את תהליך ההקמה של האתר הוצגה במבואה. מופע משיריו האהובים של יוסי בנאי הועלה בתוכנית האמנותית. הנחה ברוך מזור.

בפתח הכנס נשאו דברים מנכ"ל המל"מ, תא"ל (מיל') דודו צור, ראש המוסד מר תמיר פרדו, קמנ"ר תא"ל משה שנייד, ראש אגף ההדרכה בשב"כ (שהביא את דבר ראש השירות) וד"ר צבי שטאובר יו"ר המל"מ. את דבר המשפחות השכולות הביא דור נחמן אחיו של סרן טל נחמן ז"ל, שנפל בפעילות מבצעית בגזרת רצועת עזה ב-4 בפברואר 2014.

יו"ר המל"מ צבי שטאובר

בדברי הברכה ציין שטאובר, כי המל"מ הוקם ביוזמה של נציגי המשפחות השכולות, משה סופר ז"ל וד"ר יוסף מרזוק שיבדל לחיים ארוכים. ראש אמ"ן דאז, האלוף יהושע שגיא, והקמנ"ר צביקה שילר (ז"ל), הם שתרגמו את הרעיון לפסים מעשיים. אין ספק שהמל"מ, במבנהו ובתכניו לא היה מתאפשר ללא מנהיגותו וחזונו של מאיר עמית ז"ל. עמית נעזר באלוף שלמה גזית כסגנו, בשייקה דליות כמנכ"ל וביהודה פרידמן כמנהל האתר. הם חתרו לכך שהמל"מ יהיה בראש ובראשונה מקום של הנצחה, אך לא רק - אלא גם בית לבני המשפחות השכולות וגם מקום פעיל ושוקק חיים שתפקידו לחקור ולהנחיל את מורשת המודיעין, בעיקר לדור הצעיר.

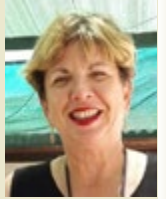
בהמשך דבריו התייחס שטאובר להתפתחויות, שמעטים, אם בכלל, צפו אותן. אולי אפשר להסביר את מה שקורה, אבל באמת קשה לעכל זאת. המציאות נראית מורכבת ומסובכת מבעבר, ומציפה הרבה סימני שאלה לא פתורים. התחושה היא שאנחנו חיים בתקופת מעבר. זרמים וקבוצות שהיו כבושים שנים ארוכות פרצו כלבה רבת מוקדים בעולם הערבי-אסלאמי. מרכיבים אלה - המונעים על ידי כוח האמונה הדתית, על ידי עוצמת ה"אנחנו" והנכונות להקריב את ה"אני" לשם כך - יצאו לשנות את סדר העולם של התקופה המודרנית. זו מעין גרסה משלהם למסע המשך בעמוד 2

סרן טל נחמן ז"ל

דבר העורכת

קוראים יקרים,

דברים מטרידים מתרחשים בסביבתנו ואצלנו. איום הגרעין האיראני לא הוסר, אך לבש צורה אחרת והוא נערך כאן לגבולנו הצפוני. מצרים מתייצבת תחת א-סיסי ומתמודדת מול הטרור האסלאמי, גם בסיני. עיראק וסוריה הן יותר מושגים מן העבר מאשר מדינות. רוסיה חוזרת למזרח הקרוע, מנצלת את החלל שממשלו של אובמה מותר באזורנו. ישראל נאבקת על מעמדה בעולם, בין מבודדת בדעת הקהילה האירופית לבין מודאגת (בצדק) באשר ליחסיה עם ארה"ב.

התמונה האסטרטגית רבת-פנים, אבל רוב השיח הציבורי מתנהל כיום במקומות אחרים. תשומת הלב מופנית לדרמה, כמו בטרנדיה. "משחקי הכס", פארגו, "אימה אמריקאית", כבר לא נראים רק סיפורים של פנטזיה על גוונים של רוע. בייחוד אלה שפונים אל הפחד. דאע"ש שוחט קורבנות אומללים והתמונות מהפנטות את הצופים. סכינאים פלסטינים מתנפלים, דוקרים, ומחוסלים לעין מצלמות. חמאס מסית, ראשי הרשות הפלסטינית ממחזרים הסתה שקרית. הכל מגיע אלינו בצילומי תקריב, בקול, בצבע. ראיונות אין ספור מכתבינו הפרושים בשטח. טוקבקיסטים שוטחים את הגיגיהם ללא רסן. פוליטיקאים ויריביהם מחפשים כותרות. כל זה קורה וכל זה כנראה טבעי ואנושי. זה עובד על הפחד, והפחד עובד עלינו. אבל אסור שישתלט על חשיבתנו. על התנהגותנו.

ידענו תמיד לתרגם את הפחדים להיערכויות, התארגנויות, התגייסות. לא תמיד. כולנו מכירים חברות אחרות שהפחד, הכושר להלך אימה משתק איש את רעהו, שיבשו ומשבשים אותן. טוב שהמופקדים אצלנו על הערכות מקצועיות יודעים את מלאכתם. המל"מ מופקד על מורשתם ומלווה את פועלם כיום. קור רוח, ראייה מקפת, כוללת ובוטחת - זה סוד כוחנו.

בגיליון זה תוכלו לקרוא על המשך העשייה העשירה והמעניינת במל"מ, בתחומי ההנצחה, הנחלת המורשת והמחקר ועל הפעילות בעמותות.

קריאה נעימה,
יוכי ארליך

הענקת תעודות הוקרה למתנדבי המל"מ (צילום דני כתר)

מתודולוגיים ומעשיים בעבודת קהילת המודיעין בישראל ובעולם, וכן להפקת לקחים ולפיתוחה של מורשת המודיעין על בסיס ההיסטוריה. בצד כל אלה נמשכת הפעילות הנמרצת לחברים, כמו 'בימת מודיעין', 'מועדון חבצלת' ואפילו 'סינמה בלש'. מילת המפתח בעשייה במל"מ תמשיך להיות התנדבות.

בהזדמנות זו הודה יו"ר המל"מ שוב לאותם חברים וחברות המשקיעים מזמנם ומניסיונם בפעילויות השונות והמגוונות של המל"מ. במהלך הערב קבלו 4 חברים תעודות הוקרה על פעילות ההתנדבות החשובה שבה הם עוסקים: הגב' יוכי וינטרויב, הגב' עופרה מימון, מר ברוך מזור ומר מוטי מלכין. כל הכבוד!

הצלב, שאליה נשאבה גם "הזירה הגלובלית". ואנחנו יושבים, עם צרות משלנו, ותוהים, מתי ואיך תוכנית הריאליטי סביבנו תזלוג לכיווננו. זה המרחב בו אנו חיים, ואיש לא יכול לחזות היום האם ומתי ייווצר שיווי המשקל החדש ומה יהיה טיבו. הצניעות וניסיון העבר מלמדים שהמציאות מסרבת בעקביות להתפתח על פי התסריטים שייעדנו לה, והיא הרבה יותר עשירה ומורכבת. כמו תמיד, כהבנת המציאות מסביבנו יש תפקיד מרכזי למודיעין על כל מערכיו. עשינו לאורך השנים, ובעיקר לאחרונה, קפיצות דרך בטכנולוגיה, בנגישות, במודיעין לכוחות, בסייבר ובשיטות העבודה והארגון. אולם עדיין, והדברים אמורים בעיקר במחקר, לא הצלחנו לפרוץ את ככליו של הגורם האנושי - המרכיב המרכזי של הפעילות המודיעינית.

שטאובר הציג את מאפייני העשייה במל"מ: אלה ממשיכים להתבסס על שלושה אדנים הקשורים זה בזה, תוך איזון נכון ביניהם, בראשם ההנצחה. המל"מ ימשיך להיות בית למשפחות השכולות, תוך הרחבת הנגישות לפעילויות הזיכרון. האדן השני - הנחלת המורשת. האתר שוקק חיים מפעילות של גופי הקהילה, ממבקרים מהארץ ומחול, בהם אלפים רבים של תלמידים, בדגש על תלמידים מהפריפריה החברתית והגיאוגרפית. האדן השלישי הוא הנושא המחקרי.

בשנים האחרונות הושם דגש מיוחד גם על הנושא המחקרי. הרבה כתרים כבר נקשרו לד"ר רובקה ארליך ולצוותו במרכז המידע למודיעין וטרור על שם מאיר עמית. המרכז ביסס עצמו כמקור עצמאי, מוסמך ואמין לנעשה בחזית הטרור ובאיראן. בנוסף, הוקם המכון לחקר מודיעין ומדיניות בראשות תא"ל (מיל) רוני כתר, המתמקד במחקר המודיעין כמקצוע. הוא מיועד לשמש מסגרת ומשכן ללימוד היבטים

"בימת מודיעין"

מפגש מספר 7: גוונים רבים של רוע

משתתפי בימת מודיעין

פרשיית המודיעין שהוצגה התמקדה בהיבטים המודיעיניים של חקירתה של מונא עד שנשברה ומסרה, לאחר 4 שבועות מיום מעצרה, הודאה מלאה על חלקה בפיגוע, ואף הסגירה לחוקריה את זהותם של שני שותפיה. מונא שוחררה מהכלא ב"עסקת שליט" (אוקטובר 2011), היא מתגוררת בתורכיה. ביום האישה הבינ"ל במרץ 2015 שבחה ההנהגה הפלסטינית את פועלה.

המשך בעמוד 3

פרשת חטיפתו ורציחתו של אופיר רחום ז"ל ואתגר ההתמודדות עם הלוחמה המדינית המתנהלת מול ישראל (BDS) עמדו במרכז מפגש מספר 7 של 'בימת מודיעין' שהתקיים ביום ששי 9 באוקטובר 2015. בהנחייתם של תא"ל (מיל) אמנון סופרין ראש ועדת מורשת ותכנים במל"מ ועמיר רפפורט הבעלים והעורך הראשי של ישראל דיפנס.

חקירת חטיפתו ורציחתו של אופיר רחום ז"ל - אתגר מודיעיני

אופיר רחום ז"ל

הפרשייה המודיעינית שהוצגה, עסקה בחטיפתו ורציחתו של אופיר רחום ז"ל, תלמיד תיכון בן 16 מאשקלון, ב-17 בינואר 2001, בידי חוליית מחבלים פלסטינים (פת"ח) בפאתי רמאללה. את חטיפתו תכננה ויזמה אמנה מונא, נוצרייה פלסטינית, בוגרת לימודי פסיכולוגיה באוניברסיטת ביר זית. בעשרות שיחות אינטרנט שקיימה עם אופיר הציגה עצמה מונא כעולה חדשה יהודיה ממרוקו, ופיתתה אותו להיפגש איתה בירושלים למטרות רומנטיות.

חרם, שלילה וסנקציות (BDS) - הלוחמה המדינית נגד ישראל בעידן הפוסט-מודרני

ישראל להתמודד עם סיכונים אלה. רם בן ברק ציין במיוחד את הפעילות המוקדשת כדי לברר את מימדי התופעה, מאפייניה והשלכותיה בצד הישראלי (בעזרת קבוצות של יהודים ואחרים תומכי ישראל), לצד הדגשת הצורך בפעילות ישראלית בקמפוסים במטרה לבלום את הדה-לגיטימציה בדמותה של ישראל. ערן לרמן ציין שה-BDS משקף את הכישלון הערבי להכריע את ישראל בכלים אחרים. יש להתייחס אליו כטרור לכל דבר, ולפעול בעזרת גורמי השטח בכל מקום לסיכול פעילותם של מחוללי ה-BDS. ותיקאי ציין, כי הסכנה האמיתית היא השתלטות הנרטיב ששם במרכז האג'נדה הפוליטית והכלכלית את סוגיית זכויות האדם "בזרם המרכזי" של הפוליטיקה המערבית, כולל התקשורת והאקדמיה באירופה ובאר"ב. אלה משתלטים על השיח ומסבים לישראל נזק רציני. משתתפי הפאנל דנו באופן שבו ישראל מתמודדת עם ה-BDS, הלכה למעשה, והעלו ערוצי פעולה והשפעה שעשויים לתת מענה לאתגרים החדשים בתחום האנטישמיות, הדה-לגיטימציה של ישראל ומהלכיה, החרם והסנקציות.

כתב: תא"ל (מיל) אמנון סופרין

בימת מודיעין הוקדשה הפעם לדיון בסוגיית הלוחמה המדינית נגד ישראל (BDS). הנחה אמנון סופרין והשתתפו מר רם בן ברק מנכ"ל המשרד לענייני מודיעין (סגן ראש המוסד לשעבר), ד"ר ערן לרמן עד לאחרונה ראש האגף האסטרטגי במל"ל ומר ירדן ותיקאי, מנהל מטה ההסברה במשרד ראש הממשלה. בדברי הפתיחה הוצגה סקירה של התנועה, מאפייני פעילותה והאתגרים שהיא מציבה בפני ישראל בזירה המדינית והכלכלית. התנועה הוקמה ב-2005 ע"י קבוצות של פלסטינים (מפלגות, איגודים מקצועיים, רשתות של פליטים, ארגונים פלסטינים אחרים). לתנועה אין מרכז שליטה, מפקדים או קבוצת מייסדים, ומנהיגיה אינם שולטים על פעולותיה, אך הם מספקים את מקור ההשראה. לכל קבוצה מקומית יש החופש ליזום פעולות לפי הבנתה. התנועה חותרת לקדם שלוש דרישות בסיסיות: סיום הכיבוש, זכות השיבה וזכותם הבסיסית של אזרחים פלסטינים בישראל לשוויון מלא. מקורות המימון והתמיכה בפעילות ה-BDS הם ממשלות זרות, קרנות ומוסדות צדקה דתיים. רוב המימון מגיע מאירופה, בד"כ באמצעות קרנות. התנועה הרחיבה את מאחזה בקמפוסים בארה"ב, אך גם באיגודים מקצועיים, באגודות מסחר, בקרב שחקנים ואמנים ובתחום הספורט. פעילותה מתמקדת בהפעלת לחצים להחרים מוצרים, תרבות, מחקר ואקדמיה, להימנע מהשקעות בישראל, והטלת סנקציות עליה. זאת, תוך העמקת מסע הדה-לגיטימציה נגד ישראל.

חברי המושב התבקשו להשיב על מספר סוגיות לדיון שהיה מקצועי, עשיר ורלוונטי: מה מידת האיום שמציבה פעילות ה-BDS לישראל? כיצד קשורה פעילות ה-BDS לעלייה באנטישמיות, בדה-לגיטימציה של ישראל ולפעילות הגוברת נגד יהודים, בעיקר באירופה? וכיצד יכולה

המודיעין כמוסד לבירור המציאות בעידן של תמורות ושינויים

משתתפי ערב השקת ספרו של תא"ל (מיל) איתי ברון

בלתי נמנעת, אך מקבלי החלטות יכולים להתכונן לעתיד ולהתמודד עם אתגרי המציאות המשתנה ע"י דיאלוג פתוח ולמידה משותפת של אנשי המחקר המודיעיני והקברניטים.

ד"ר אהוד ערן מאוניברסיטת חיפה ייחד את עיקר הרצאתו לשאלה -

המשך בעמוד 4

המכון לחקר מודיעין ומדיניות במל"מ ערך ביום שני 12 באוקטובר 2015 ערב השקה לרגל פרסום של ספרו של תא"ל (מיל) איתי ברון: "המחקר המודיעיני - ברור המציאות בעידן של תמורות ושינויים". לאחר דברי

פתיחה של ראש המכון תא"ל (מיל) רון כתרי, ציין איתי ברון כי הספר מבטא ניסיון לסכם 33 שנים של התמודדות עם אי-וודאות ולהדגיש בעיקר את התובנות האישיות שלו בכל מה שקשור לחלקיותו של הידע המודיעיני, שברירותו, זמניותו ותולדותו בפרשנות של אנשי המחקר, ביכולות הספציפיות של האיסוף, ובקשב ובפתיחות של מקבלי ההחלטות. הניסיון המצטבר מוכיח, כי למרבה הצער ההפתעה היא

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

אלו היו: נכונות לשנות את ההערכה שלהם לאורך זמן נוכח מידע חדש, הכשרה בסיסית בייחוד בנושא של הטיות, עבודה בקבוצות ונטייה אינטלקטואלית לעסוק במגוון רחב של נושאים ("שועלים") בשונה ממומחים הממוקדים בנושא אחד ("קיפודים").

הרצאתו של אלוף (בדימ') פרופ' יצחק בן-ישראל עסקה בנושא אתגרי החשיבה המודיעינית בעת הזאת, בדגש על ההטיות בפרשנות שיש לנו על המציאות והבנת משמעויותיה בעידן הפוסט מודרני. גם בעולם המדעים ברור שלא קיימת מציאות אחת במובן הטריטוריאלי, וברי שקיימות מספר אפשרויות לפרשנות. לפיכך, הדרך לבירור המציאות היא בדרך ההפרכה: המודיעין יכול לשלול היתכנות של מציאות מסוימת, ובכך לצמצם האפשרויות באופן משמעותי. בן ישראל הצביע על הקשיים בהטמעת רעיונות אלו בקהילת המודיעין, משום שהטבע האנושי דוחף אותנו להעדיף להסתמך על הניסיון והלמידה שכבר נצברו, והוסיף בסיפוק כי תפישותיו של ברון בשאלה זו קרובות במידת מה לשלו. אלוף (מיל') דני יתום הרצה על הערכת המודיעין מזווית הראיה של הקברניט ויחסיו עם המודיעין, וחלק עם השומעים, מניסיונו כמזכיר צבאי לשני שרי ביטחון, כראש המוסד, וכראש המטה המדיני ביטחוני לראש הממשלה. תא"ל (מיל') רון כתרי חתם בדברי סיכום.

האם ארגוני מודיעין צריכים לחזות את העתיד? בהמשך לדבריו של ברון בספר (עמ' 57) לפיהם: "בניגוד לגישה המקובלת אצל רבים (ובכללם גם חלק ממקבלי ההחלטות), אנשי המחקר אינם אמורים לצפות את העתיד". ערן בחן את הגישה לשאלה זו בארה"ב וציין כי נראה שסוכנויות המודיעין האמריקאיות סבורות כי עליהן לעסוק בממדים מסוימים של תחזית לגבי העתיד, אך נזהרות מאד להתחייב על כך בהגדרות המשימה הפורמליות שלהן. בה בעת, ציין ערן, תכנית המו"פ של קהילת המודיעין האמריקאית (IARPA) מבטאת אמונה לפיה צריך וניתן לשפר את יכולות הניתוח, ההערכה והתחזית. ערן ציין, כי שניים מתוך ארבעת המאמצים העיקריים של התכנית מכוונים לחיזוק יכולות אלו.

ערן הצביע על ההישגים של קבוצת המחקר המובילה של אחת מתכניות אלו (The Good Judgment Project) שהצליחה לחזות ברמת דיוק גבוהה שאלות קונקרטיות תחומות בזמן, ברמת דיוק גבוהה מזו של חוקרי מודיעין בעלי גישה לחומר חסוי. זאת למרות שהתכנית התבססה על מתנדבים, לא בהכרח בעלי הכשרה רלוונטית. במסגרת התכנית, ששאבה מעקרונות של "חוכמת ההמונים" והתבססה על טורנירים של תחזיות, אותרה קבוצה קטנה של "חוזי על". בין התכונות של "חוזי על"

מועדון הבצלת'

שינוי פרדיגמטי בחיל האוויר הוליד את "ערצב 19"

הלחימה, בתורת השליטה במטוסים, באיסוף המודיעין, עיבודו והפצתו לצרכנים השונים, במידע המגיע לקוקפיט, בתפעול המערכות שם, באימונים ובתרגילים וכן הלאה.

מספר גורמים עמדו ביסוד ההצלחה של חיל האוויר, לחולל את השינוי המקיף והמוצלח הזה: עוצמת המשבר לאחר מלחמת יום הכיפורים, איש - הסתבר כי מוביל השינוי התאים מאד לתפקידו, צוות שינוי רב תחומי, העלאה מיידית של הצעות לשינוי משמעותי בעת הצורך, רוח המפקד - בני פלד נתן לצוות השינוי גיבוי מידי, אימוץ טכנולוגיות חדישות והפקת ביצועים שחרגו מעבר למה שתוכנן להן בתחילה, המשכיות בשימוש ביסודות שהונחו מיד לאחר המלחמה, הטמעת השינוי - באמצעות עריכת מאות תרגילים בחיל האוויר במשך 9 השנים הללו, ופיתוח תרגילים ומשחקי מלחמה שלא היו בנמצא קודם לכן, משך הזמן - השינוי הועמד למבחן מעשי לאחר שכבר הגיע לכדי הבשלה. לקריאה נוספת:

www.ylerner.com/2012/06/blog-post.html

כתב: אל"מ (מיל) יונתן לרנר

מפגש 'מועדון הבצלת' של חברי המל"מ ביום שני 26 באוקטובר 2015 עסק בנושא השינוי שעבר מודיעין חיל האוויר בין מלחמת יום הכיפורים (1973) - כאשר "הטיל כופף את כנף המטוס" (עזר ויצמן ז"ל) - ל"ערצב 19" במלחמת לבנון הראשונה (1982), בהשמדת המערך הסורי של סוללות הטילים נגד מטוסים הניידות בלבנון. הרצה אל"מ (מיל) יונתן לרנר איש להק מודיעין בחיל האוויר בעברו. הנחה תא"ל (מיל) יובל חלמיש המוביל את מפגשי 'מועדון הבצלת'.

במהלך ההרצאה נסקרו התהליכים שעברו בחיל האוויר בין שתי המלחמות. השמדת מערך הטילים הסורי ביטאה שינוי תפישתי עמוק בחיל האוויר לאחר מלחמת יום הכיפורים וההרצאה נועדה לתת מסגרת קונספטואלית לשינוי שחל בחיל האוויר, ולהק המודיעין שלו בכלל זה. במרכז השינוי עמד השינוי בתפיסת עולם (פרדיגמה) של החיל. החיל כולו אימץ את הגישה שניתן לשלוח מטוסים לתקיפת מטרות, בעלות ערכיות גבוהה או מוגנות היטב, מבלי שהטייסים ידעו על הקרקע איזו מטרה קונקרטית הם נדרשים לתקוף. לצורך זה התחולל שינוי מהקצה אל הקצה - באמצעי

טילי SAM סוריים

יחידה 669 חילוץ והצלה במרכז ערב העיון השנתי לזכר שלמה בן אלקנה

חילוץ ופינוי אזרחי; ולבסוף, מיצבה עצמה כיחידת חילוץ קרבי. היא גם שיללה את יכולות הרפואה התעופתית ונכנסה לתחום איתור הנעדרים. במלחמת לבנון השנייה קיבלה היחידה צל"ש.

היחידה פעלה ופועלת באוויר, ביבשה ובים, בארץ, בארצות רחוקות ובשטחי

אויב תחת אש. חילוץ ממצוקים, מנחלים, מבורות, ממערות, ממבנים, מספינות, מהים. אנשיה, שעוברים הכשרה מפרכת, נכונים להושיט עזרה בעת צרה, אף תוך סיכון חייהם. בחלק השני של הערב סיפרו אנשי 669 - עוזי סלמן, עמי מורן, נחמיה דגן ויאיר דוד - סיפורי חילוץ אישיים. היה זה ערב מיוחד, מרתק ומרגש. "קיבלנו חמץן לריאות" הגדיר זאת אחד המשתתפים.

כתבה: נאוה אגמון (בן אלקנה)

בחודש יולי התקיים במל"מ ערב העיון השנתי לזכרו של ד"ר סא"ל שלמה בן-אלקנה ז"ל בנושא: "בצרה קראת ואחלצך" - יחידה 669. בחלק הראשון התקיים רב שיח על ההיסטוריה וההתפתחות של היחידה - בהנחיית סא"ל מוטי חבקוק, ראש תחום היסטוריה בחיל האוויר, ובהשתתפות: תא"ל (מיל) ד"ר אפרים סנה, תא"ל (מיל) נחמיה דגן, אל"מ (מיל) ד"ר אוריאל דרייפוס ומפקד היחידה הנוכחי. בדומה ליחידת אית"ן, שחרשה תלם ראשון באיתור נעדרים ביוזמתו ובפיקודו של בן-אלקנה, עשתה זאת 669 בתחום החילוץ וההצלה.

מיחידה להדרכת מילוט לאנשי צוות אוויר התפתחה ליחידה לחילוץ טייסים נוטשים; בהמשך גם ליחידת

ערב לזכרו של זאב הרבט (ולוולה) ז"ל

ועובדה היא ששיטות הפעולה שהגה נהוגות מזה עשור בכל קהילת המודיעין. קורנבלום סיפר גם על ולוולה כחבר נעים הליכות וכאיש שיחה מרתק, שאף חזה בפניו את מלחמות הסייבר.

אלוף (בדימ) פרופ' יצחק בן ישראל, נשא הרצאה מאלפת שכותרתה: "מחשיבה אנושית לחשיבת מכונה". הוא הציג נימוקים רווחים לפיהם מחשב לא יכול להיות אינטליגנטי כמו בן-אדם, והסביר כיצד אלה משתנים עם התפתחות הטכנולוגיה ובהשראת חקר המוח האנושי והבנתו. מזה כעשור נבנות תוכנות מחשב בעלות כושר למידה עצמי; ככל שחקר המוח מתפתח ניתן לפתח תוכנות מחשב ובינה מלאכותית בהתאם. בעוד 20 שנה,

צופה בן-ישראל, יהיו, בין השאר, מחשבים קוונטיים, יהיו רובוטים שכושר החישוב שלהם יהיה גדול משל האדם והם יהיו אינטליגנטיים, לומדים ובלתי צפויים בהתנהגותם. את מלחמות הסייבר שחזה ולוולה הוא הגדיר כמייצגות את "הצד האפל של הירח": האנושות יצרה תלות גדולה במכונת המחשב, אשר לעיתים מנוצלת למטרות פגיעה באחר. את הערב הנחה מר איתן גלזר, שהציג את מטרות קרן ולוולה, הנצחת מורשתו והענקת מלגות הצטיינות.

כתב: ד"ר אל"מ (מיל) אפרים לביא

ערב הזיכרון השלישי לזאב הרבט (ולוולה) ז"ל התקיים במל"מ ביום חמישי 29 באוקטובר 2015. הערב נפתח במפגש מרגש עם בני המשפחה וחבריו לדרך של ולוולה בקהילת המודיעין, וכן אנשים שלא הכירוהו אך שמעו על אישיותו ופועלו. לאחר הקרנת מצגת על חייו של ולוולה, נשא מר אבי קורנבלום,

זאב הרבט (ולוולה) ז"ל

מנכ"ל ביוניק אנליטיקס, דברים לזכרו.

קורנבלום סיפר על השתלבותו של ולוולה ביחידה מיוחדת שהוקמה במטרה להתמודד עם בעיית הטרור ולהציל חיי אדם. ולוולה, שנחשב בעיני הממונים עליו כגאון יצירתי וכדעתן חסר פשרות, נרתם למשימה. קורנבלום תיאר את חווית העבודה לצידו של ולוולה, וסיפר כיצד חש את הסערות והברקים שהתחוללו בראשו למציאת פתרונות טכנולוגיים אופטימאליים לאתגר. יחידים בלבד בקהילת המודיעין, כמו ולוולה, אמר, פיתחו ובנו שיטות פעולה כה ייחודיות, שהצילו חיי אנשים רבים בתוך מדינת ישראל ומחוצה לה. ולוולה ראה לעומק ולמרחוק

יצחק בן ישראל בערב לזכרו של ולוולה

קול קורא למתנדבים ב"עמותת הבריחה"

דוא"ל: habricha45@gmail.com | נייד: 972-54-6298888
אתר העמותה: www.habricha.org.il

ד"ר מירי נהרי, יו"ר העמותה

עמותת מורשת "הבריחה" מבקשת לגייס מתנדבים לשורותיה. העמותה מקדמת את שימור המורשת של תנועת "הבריחה" והנחלתה לציבור הרחב.

תנועת "הבריחה" פעלה באירופה בשנים 1945-1948, מסוף מלחמת העולם ועד קום מדינת ישראל, והייתה אחראית לארגון נדידתם של כשלוש מאות אלף פליטים יהודים, ניצולי השואה, ממזרח אירופה אל נמלי הים התיכון במגמה להגיע לארץ ישראל.

יתקבלו בברכה מתנדבים שיסייעו בניהול פרויקטים שונים, אנשים בעלי יכולת תקשורת בין אישית, יזמים מובילי פרויקטים, ובמיוחד מתנדבים שיסייעו בניהול ובהפעלת האתר של העמותה.

כמו כן, אנו מחפשים אנשים שקשורים בדרך כלשהיא ל"בריחה", בני דור שני, שיכולים לספר את סיפורם, או את סיפור הוריהם, ויש בידיהם תמונות, מסמכים או חפצים מן התקופה.

כל המעוניינים לקבל מידע על תנועת הבריחה ועל פעילות משותפת של העמותה מוזמנים ליצור איתנו קשר ולהצטרף כחברים.

מהנעשה בעמותות

האיסוף הקרבי בכומתה מדברית

איסוף מחדש: בראשית ספטמבר 2015 נערך טקס מיוחד בחיל האיסוף הקרבי באופן רשמי את צבע הכומתה לחול מדברי. במסגרת הטקס סיים קצין חיל האיסוף הקרבי הראשי, תא"ל גיא בר-לב, את תפקידו ובמקומו נכנס תא"ל מרדכי כהנא. בהצלחה!

תערוכת חמ"ן לציון 60 שנה לאמ"ן קמה לתחייה בבט"ר מפרשית

תערוכת חמ"ן לציון 60 שנות עשייה מודיעינית נודדת

שבע שנים לאחר האירוע קם השבוע לתחייה בבסיס הטירונוט במפרשית חלק ממכלול התערוכה לציון 60 שנות עשייה מודיעינית שהתקיימה ביום העצמאות 2008 בבה"ד 15 בגלילות. בשלב זה מדובר על מכלול "המודיעין במלחמות ישראל", שמציג את העשייה המודיעינית במלחמות ולקראת המלחמות, כולל סיפור הכישלון המודיעיני של מלחמת יום הכיפורים. לאחרונה קיבל מפקד בסיס הטירונוט של אמ"ן סא"ל נ', את הצעתו של רע"ן ההיסטוריה והמורשת לשעבר באמ"ן, סא"ל (מיל') גדעון מיטשניק, לטפח את נדבך המורשת בבט"ר והצעד הראשון למימוש החזון היה הובלת שלטי הענק, שרידי התערוכה, מגלילות לדרום הרחוק.

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ) | אתר ההנצחה | ת"ד 3555 רמת השרון 4713402 | טל': 03-5497019, פקס': 03-5497731 | דוא"ל: mlm@intelligence.org.il

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

עמותת מודיעין 10 צועדת לזכר חללי היחידה

ביום שישי, 16 באוקטובר 2015, התאספו בחניון יער חרובית בני המשפחות השכולות, קצינים וחיילים מהיחידה הסדירה וחברות וחברים בעמותת מודיעין 10 לאירוע השנתי שהפך למסורת: הצעדה לזכר חללי היחידה.

חיילים סדירים ובעלי כושר מהעמותה הקדימו ופתחו במירוץ ניווט בגבעות תל צפית והצטרפו למפגש החברים וארוחת הבוקר בצל עצי יער חרובית. שבעים ורעננים פצחו כל הנאספים בצעדה אל עבר מצפה דויד קרון שבו ממוקמת האנדרטה לזכר חללי היחידה שהוקמה ביוזמת העמותה ומשקיפה אל נופי השפלה. על אף החום הגיעו כל הצועדים בשלום אל האירוע המרכזי שנערך ליד האנדרטה.

את הטקס פתח יו"ר העמותה גדי זהר, שהדגיש שבטקס זה אנו חונכים את האנדרטה המחודשת, שנוספו לה לצערנו שמות של חללים מהשנים האחרונות. הטקס מבטא את שרשרת הדורות של היחידה שכרוכים בה הנצחת הנופלים ופועלם בצד העברת המורשת ושימורה. מר מיכאל בן אבו מהקרון הקיימת לישראל שמסייעת בהקמת האנדרטה ובתחזוקתה בירך והתחייב בשם הקרון להמשיך לתרום ליחידה ולעמותה למען הנצחת הנופלים.

גברת שרה שמש, אמו של רס"ר אוהד שמש ז"ל שנפל במבצע צוק איתן ריגשה את הקהל כשסיפרה עד כמה השירות ביחידה היה חשוב לאוהד שיכול היה גם להישאר בשירותו בשב"כ אך רצה להיות עם חבריו ולהילחם עמם.

החלק השני של האירוע הוקדש לחלוקת מלגות לימודים מטעם הקרון לזכר אהרון נצר ז"ל שמאמצת את היחידה. השנה הוענקו מלגות לארבעה חיילות וחיילים מצטיינים, שעומדים לפני שחרור או שהשתחררו לאחרונה. יו"ר הקרון, אלי זיו, סקר את פועלו של אהרון נצר שסייע ליחידה ולגופי מודיעין במשך שנים וללא תמורה. אלי הודה למשפחת נצר וברך את הזוכים במלגות. בשם המשפחה בירך מר בועז נצר שסיפר שכאשר הוקמה הקרון לפני יותר מעשר שנים לא האמין

שתצליח לקיים פעילות מוצלחת כל כך שמנציחה את פעלו של אהרון נצר ז"ל.

את הטקס חתם מפקד היחידה החדש, אל"מ ת' אשר הדגיש את המשימות החינוכיות המוטלות על היחידה אשר עמדה בפני אתגרים גדולים ותמשיך לתרום לביטחון מדינת ישראל. המפקד ציין את חשיבות הקשר עם המשפחות השכולות ושימור המורשת שמתבטא בשיתוף הפעולה עם העמותה.

כתב: תא"ל (מיל) גדי זהר

עמותת בוגרי 8200 בעשייה מתמדת בשדות המורשת

■ **ערב מורשת חמישי במניין בסדרת "מפקדים מספרים"** מתוכנן ליום חמישי 26 בנובמבר 2015, החל מהשעה 18:00 במל"מ בגלילות. בערב זה נכבד את המפקדים תא"ל (מיל) מוטי דור און ותא"ל (מיל) דני הררי שיעמדו על "אתגרי הפיקוד - פתרונות ודילמות" כמפקדי היחידה. כל בוגרי היחידה מוזמנים.

■ **קהילות בוגרי היחידה בחו"ל** - לאחרונה נוספה לעמותה קהילה חדשה בטוקיו יפן. היא מצטרפת ל-6 הקהילות הקיימות והפעילות בארה"ב, בגרמניה ובשווייץ.

שוניה פכט

■ **כנס מורשת שנתי** התקיים במפקדת היחידה בספטמבר 2015 ובמרכזו ציון 20 שנות תרומתו הייחודית של בסיס מרכזי מחודש באזור ירושלים בתחום ההתרעה.

ככנס הוקרן סרט מורשת על עברו של הבסיס מימי "מיס קרי" בשנות ה-70 וה-80 ועל פעילותו הענפה והממוקדת עם חידושו לפני 20 שנה ועד עתה. ככנס חולקו מלגות לימודים מטעם "חוג הידידים" של העמותה לבוגרי היחידה; הוכרזו "יקירי העמותה" לשנת 2015 וכרגיל היה מפגש מרגש של דורות יוצאי היחידה.

עמותת 'אגמו"ן'

בירושלים, להכרת השכונות החרדיות ולהתרשם מלילות הסליחות ערב יום הכיפורים. סיור הסליחות בשכונת נחלאות הינו סיור מסורתי שמדריך אותו חבר אגמו"ן יהודה שהינו בן השכונה ועושה זאת בהתנדבות.

■ מועדון הסרט, שהינו פעילות משותפת לאגמו"ן ולשובל, חידש פעולתו. הסרטים מוקרנים בקולנוע 'דניאל', ומלווים בהרצאה מעניינת של מומחה בנושא הסרט.

■ בימים אלה נפתח קורס לצילום ועריכת וידאו לחברי אגמו"ן. הקורס מנוהל בהתנדבות ע"י דוד חבר אגמו"ן שהינו מומחה בתחום זה, ומטרתו לאפשר לחברי אגמו"ן המעוניינים ללמוד כיצד לתעד ולערוך את חוויותיהם היוזאוליות באופן מקצועי יותר.

■ פרויקט 'יקיע' להעצמת מנהיגות צעירה בקהילה האתיופית נמשך ובימים אלה נמצא המחזור השלישי בעיצומו. נעשות הכנות לקראת פתיחת המחזור הרביעי כאשר הצוות מראיין מועמדים מתאימים למחזור תשע"ו.

כתב: נעם שפירא

■ ב-15 באוקטובר 2015 התקיים טקס לקריאת דרך המכללות (מהמל"מ ועד לסינימה סיטי) ע"ש האלוף יצחק (חקה) חופי ז"ל. בטקס הסירה הבת הילה את הלוט מעל השלט יחד עם שאר בני המשפחה. בטקס נשאו דברים ראשת העיר רמת השרון הגב' שירה אבין, ראש המוסד תמיר פרדו, נשיא אגמו"ן נחום אדמוני ונציג המשפחה הנכד עמית בן-צור. את הטקס הנחה נעם אבירם בליווי צוות מנגנים. באירוע נכחו מנכ"ל המל"מ, חברי מועצת רמת השרון, בכירים מהמוסד, חברי אגמו"ן והמל"מ. ■ בימים אלה חזר סיור של חברי אגמו"ן מיוון. במהלכו התקיים ביקור בכפר יונוי קטן, שסייע בהצלת יהודים במלחמת העולם השנייה. ■ לקראת ראש השנה ויום הכיפורים התקיימו סיורים של חברי אגמו"ן

דברים שרואים משם - על ההתנדבות בכלא 4: "איפה היית כל חיי?"

עד שתפסו אותה. היא לא יודעת איך המשפחה שלה תסתדר. "אני לא יודעת לעשות שום דבר", אומרת נטלי, ומניפה בגאווה ציור של בקבוק ה-Nestea. "דווקא יצא מאד יפה", מעודד אותה מייק. זה באמת נראה כמו בקבוק, ונטלי גם שמה לב לפרטים, וציירה אותם בשקדנות.

"נועלות אותנו ילדות כגיל שלנו. זה שורף לי את המוח". זו מאי, שנראית כאילו הוציאו אותה מפרסומת. רק אתמול הגיעה לכלא, היא מדריכה באחד הבה"דים. עצרו אותה על שימוש בסמים. "אל תגידי דברים כאלה", מזהירה אותה אחת הבנות. "יכניסו אותך לבידוד". "הסתבכתי עם אנשים לא טובים", מספרת לי אורטל, פניה חיוורות מאד, שיערה צבוע בשחור בוהק, כמעט כחלחל. "אני חייבת הרבה כסף. ערקתי כדי לעבוד ולהחזיר את הכסף. כל יום שאני יושבת כאן החוב שלי גדל". אחת החיילות לא מציינת את הכובע או את הבקבוק. היא מציינת גבעות מעורפלות, מעליהן מרחפת שמש. תחושה של מרחבים רחוקים. ציפורים עפות בשמיים. "אני מציינת נוף שחסר לי", היא אומרת. תמיד יש מישהו שמצייר ציפורים חופשיות, מסביר לי מייק אחר כך.

חמש שנים, שבוע אחרי שבוע, מגיע מייק לכלא. לציוד מתנדבים בכלא כמה חברי אגמו"ן נוספים. הוא עושה סדנאות ציור. האחרים מנהלים פגישות אישיות עם האסירים, מקשיבים למצוקתם, מנסים אחר כך לסייע מול הצוות המנהל את הכלא ומול רשויות אחרות. "איפה היית כל חיי?" שואלת נטלי בדרמטיות את מייק. אני מנחש שהיא כזאת, נטלי. אישה צעירה עם דרמות גדולות. כילדה עזבה את הוריה. מאז היא לבד בעולם. ממש לבד. למשך כמעט שלוש שעות האסירות הצעירות שכחו את עולם הכלא. מישהו היה אתן, שוחח אתן בגובה העיניים, הסביר להן על רישום וציור, שיבח את מעשה ידיהן, עודד, רשם את פניהן המוארות בזוהר פנימי, ממחיש להן, גם אם זה לפרק זמן קצר, שבעולם המסובך והקשה שלהן יש גם מקום של יופי.

*שמות האסירות אינם שמויהן האמיתיים.

נכתב ע"י חבר 'אגמו"ן'

הש"ג מברך את מייק (מאגמו"ן) כאילו הוא חבר ותיק. סער*, חיילת מיחידת החינוך של המשטרה הצבאית, מקבלת את פניו בשמחה, עוזרת לקחת את ציורי האקריליק הגדולים שלו מהרכב אל המועדון של פלוגה 400, מתחם הנשים של כלא 4. חתונה אתיופית, שקיעה במדבר, קבוצת אנשים מתקבצת מתחת לעץ. את נטלי, אחת העצירות, מדליק דווקא ציור של בחורה על קטנוע. הבחורה מצוירת מגבה, צמה בלונדינית גולשת מהקסדה ונופלת על כתפה. נטלי עלתה לבד לישראל כשהייתה בת ארבע עשרה, במסגרת פרויקט של הסוכנות. אין לה קשר עם הוריה. שירתה ביחידת שדה, כלוחמת. עמדה בכך כמעט שנתיים. אחר כך ערקה.

מייק מפזר על השולחן רישומים שצייר. ציורי האקריליק שלו מסודרים כתערוכה זמנית לאורך קירות המועדון. הוא מספר לחיילות על עצמו. על חייו הארוכים והמגוונים. הוא מספר להן איך ברח עם הוריו כילד קטן מבלגיה, מאימת הכיבוש הנאצי. אחרי לימודיו עלה לישראל. שירת כלוחם בצה"ל ואחר כך שירת יותר משלושים שנה במערכת הביטחון. הוא מסביר לנשים הצעירות שלפניו, שהחיים קשים ומסובכים, אבל אפשר להילחם ולנצח. הוא מסביר להן על אומנות ועל ציור, על רישום בעיפרון ועל ציור בצבע. הוא מחלק לבנות בלוקים לציור ועפרונות. במרכז השולחן הוא מניח כובע צבאי ובקבוק של Nestea. "תציירו", הוא אומר להן. "תציירו!" אחת החיילות, מיטל, מגלה שאחד הרישומים של מייק צויר על נייר שמודפס עליו נאום ההכתרה של נלסון מנדלה. איך, אני שואל את עצמי, התגלגל הנאום הזה, ככה, במקרה, לבית הכלא הצבאי לנשים? היא מתפעלת מהמלים החזקות היוצאות אליה מהדף, ומבקשת רשות להעתיק אותן. "בטח", אומר לה מייק, לא לגמרי מבין למה צריך לבקש רשות, "בטח. תעתיקי". המלים של מנדלה נכנסו ללב של מיטל. הן מדברות אליה, ועכשיו היא לוקחת אותן אתה. מיטל הייתה לוחמת ביחידת שדה. גרה באחד המושבים בדרום. המשפחה נקלעה למשבר כלכלי. האבא איבד את פרנסתו. אימה לא עובדת. היא ערקה ונסעה לאילת לעבוד. לפרנס את משפחתה. שבעה חודשים היא הייתה עריקה

אירועים | מבצעים | מורשת קרב

תאריכון היסטורי לחודשים נובמבר-דצמבר מאת: גדעון חיטשניק

גוריון) באשמת הריגת אדם. בית המשפט הרשיע אותו בהריגה ובחריגה מסמכות וגזר עליו מאסר ליום אחד. **22 בנובמבר 1984 - 5 בינואר 1985 - "מבצע משה"** | מבצע חשאי בהובלת המוסד לחילוץ אלפים מיהודי אתיופיה, שחיו תחת שלטון האימים של מנגיסטו, ולהעלאתם לישראל. כ-8,000 מיהודי אתיופיה הוטסו ברכבת אווירית מסודאן לבלגיה (בהסכמת ממשלת סודאן). אחרים הובאו בדרך הים. קדם לכך שלב של מסע יבשתי מפרך ומסוכן, רובו ברגל, מאתיופיה לסודאן. במסגרת המבצע סייעו לוחמי שייטת 13 לאנשי המוסד להקים על החוף ליד פורט סודאן "כפר נופש". לשם הובאו יהודי אתיופיה שחצו את הגבול לסודאן, ובסירות גומי העבירו אותם לסטי"לים של חיל הים שהביאו אותם לארץ. לאחר חשיפת המבצע בינואר 1985 הוקפא המבצע.

5 בדצמבר 1992 - העלאת עצמות 43 חללי הספינה "אגוז" לקבורה בישראל | הספינה שהופעלה ע"י המוסד בחשאי לצורך העלאת יהודי מרוקו לישראל טבעה בינואר 1961.

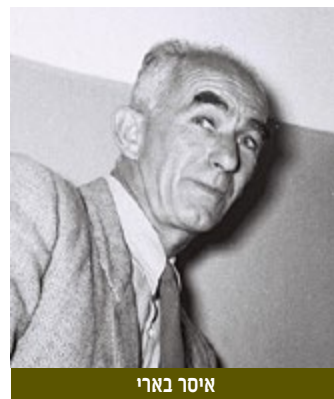
4 בנובמבר 1995 - נרצח ראש ממשלת ישראל יצחק רבין ז"ל | בעקבות הדו"ח שהגישה ועדת החקירה הפנימית שחשף מחדלים חמורים במערך האבטחה, הגיש ראש השב"כ כרמי גילון את התפטרותו.

4 בנובמבר 1983 - "אסון צור השני" | פיגוע בבניין הממשל בצור ע"י מכונית תופת נהוגה בידי מחבל מתאבד. 60 איש נהרגו, ביניהם 16 שוטרי מג"ב, 9 חיילי צה"ל ו-3 אנשי שב"כ.

11 בנובמבר 1982 - אסון צור הראשון | 75 הרוגים בפיצוץ בניין הממשל הצבאי בעיר. בין ההרוגים היו גם אנשי שב"כ ואמ"ן. וועדת בדיקה צה"לית קבעה שהפיצוץ אירע עקב דליפת גז.

16 בנובמבר 1964 - מרדכי לוק, "האיש במזודה" הגיע לישראל מרומא | כשבוע לפני כן סוכל ניסיון מצרי להבריחו בארגז דיפלומטי דרך שדה התעופה רומא למצרים.

18 בנובמבר 1948 - חיסולו של הסייען עלי קאסם | החיסול שנעשה ללא משפט בהנחיית איסר בארי, ראש שירות המודיעין הצבאי (ש.מ). הביא להדחת בארי בדצמבר 1948, כחצי שנה לאחר שהחל בתפקידו. ביולי 1949 נעצר בארי כחשוד ברצח בהקשר להוצאתו להורג של טוביאנסקי והועמד לדין פלילי (בהוראת בן

7 בדצמבר 1972 - חשיפת רשת ריגול למען סוריה | השב"כ הביא לחשיפת רשת ריגול וחבלה של כ-20 ערבים ישראלים (בראשות דאוד תורכי) ו-4 יהודים, ביניהם אודי אדיב, שנמנו על שורות השמאל הקיצוני ופעלו למען סוריה. הרשת העבירה מידע רב על צה"ל ותכננה לבצע פעולות חבלה. אודי אדיב בן קיבוץ גן שמואל התאמן בדמשק בירי ובחבלה ונדון ל-17 שנות מאסר. אדיב שוחרר כעבור 12 שנה לאחר שהביע חרטה על מעשיו.

8 בדצמבר 1987 - תחילת האינתיפאדה הראשונה | תאונת דרכים בה נהרגו 4 פועלים פלסטינים במחנה **המשכן בעמוד 10**

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

→ המשך מעמוד 10

29 בדצמבר 1969 - מבצע "תשורה" | סיירת מטכ"ל בראשות אל"מ עוזי יאירי פשטה על שדה התעופה בבירות בעקבות גל פיגועי טרור בחו"ל נגד מטוסי אל-על ויעדים ישראלים. 15 מטוסי נוסעים הושמדו. כל כוחותינו שבו בשלום.

המטוסים הפגועים בשדה התעופה בבירות בסיום מבצע "תשורה"

26 בדצמבר 1969 - מבצע "תרנגול 53" | חטיפת מכ"ם רוסי לישראל. המבצע החל באיתור המכ"ם בתצ"א, שהביא ליוזמה מהמודיעין לא לתקוף אלא להביא המכ"ם לארץ. אחד המבצעים הנועזים במלחמת ההתשה.

המכ"ם הרוסי שהובא לארץ במבצע "תרנגול 53"

ג'באליה הובילה לתחילת האינתיפאדה הראשונה. גורמי המודיעין והביטחון הופתעו מעצמת ההתרחשויות וארך זמן עד שאמ"ן והשב"כ הבינו את משמעותן.

8 בדצמבר 1954 - פרשת "המתקן" ואורי אילן | חמישה לוחמים, שיצאו למבצע מודיעיני בשטח סוריה, נלכדו ברמת הגולן. הכוח מנה ארבעה חיילי צנחנים ואורי אילן מחטיבת גולני. במהלך חקירתם עברו החמישה עינויים קשים. אורי אילן, שרצה להימנע מהסגרת סודות, התאבד. בבגדיו החביא 9 פתקים (ע"י ניקוב חורים) שבאחד מהם כתב: "לא נבדתי, התאבדתי".

31-12 בדצמבר 1954 - משפטם של "נידוני קהיר", שנעצרו בגין הפעלת רשת ריגול ישראלית במצרים | גזר הדין ניתן ב-27 בינואר 1955 והאירוע הוכתר כ"עסק הביש". מקס מאיר בינט, לוחם סתר של אמ"ן, שנעצר יחד עם אסירי "עסק הביש", התאבד בכלא יום לפני עדותו. בינט נשלח למצרים כסוכן בודד אך בניגוד לכללי

מקס מאיר בינט במהלך משפטו

המידור, קיבל הנחיות לחבור לרשת ונחשף.

19 בדצמבר 1963 - פרשת יעקוביאן | מעצר מרגל ממוצא ארמני, שנשלח לישראל ע"י המודיעין המצרי. שמו המקורי היה קבורק יעקוביאן. הוא גויס כאשר ישב בכלא המצרי, עבר הכשרה ואף ברית מילה כדי לבסס את סיפור הכיסוי שלו. הגיע לישראל כעולה חדש מברזיל בשם יצחק קוצ'וק. הספיק לשרת בצה"ל, בפיקוח השב"כ שחשף אותו, ונעצר לפני שעמד להינשא לחברתו היהודייה, שלא ידעה על פעילותו. נדון ל-18 שנות מאסר, אך שוחרר כעבור שנתיים, במסגרת חילופי אסירים עם מצרים.

21 בדצמבר 1969 - מבצע שרבורג | חמש ספינות טילים שנבנו בצרפת עבור חיל הים, אך נמנעה מסירתן בעקבות אמברגו צרפתי על ישראל, מולטו לישראל.

ספינות שרבורג

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)
אתר ההנצחה הממלכתי לחללי קהילת המודיעין

מלגות קרן ענבר לשנת תשע"ו / 2016 ע"ש ענבר עטיה הי"ד

לעידוד עבודות מחקר ומעשים ראויים לציון בתחום
חקר הטרור ודרכי ההתמודדות עמו

המלגות יוענקו לעבודות ופרויקטים בקטגוריות כלהלן:

- א. עבודות סמינריוניות שהוגשו במוסדות אקדמיים (אוניברסיטאות ומכללות).
  - ב. עבודות מחקר או ספרים שהושלמו (כולל עבודות גמר ומחקרים לתארים מתקדמים).
  - ג. עבודות תלמידים מבתי ספר תיכוניים.
  - ד. עבודות מחקר ועיון של אנשי מערכת הביטחון וקהילת המודיעין, שלא במסגרות אקדמיות.
- ה. עשייה / מיזם פעיל (אישי או קבוצתי) שלהם תרומה לקהילה בתחום התמודדות מול הטרור והשלכותיו על הפרט או החברה - השנה יוענקו פרסים מיוחדים על פעילות בשטח או על מיזם בתחום התמודדות עם טרור בקהילה.

גובה כל מלגה - עד 7,500 ש"ח

כל בקשה המוגשת לקרן תכלול:

- א. פרטי המבקש - כתובת, טלפון, כתובת דוא"ל, תמצית קורות חיים (חצי עמוד), רשימת פרסומים קודמים (אם רלבנטי).
  - ב. הצהרת המבקש - 1) מסגרת הכתיבה/העשייה של העבודה המוגשת. 2) האם קיבל פרס או תמורה בגין העבודה. 3) האם העבודה פורסמה או עומדת להתפרסם והיכן. 4) מידת הרלבנטיות של העבודה לחקר הטרור והתמודדות עמו.
  - ג. עבודות עיוניות - שני עותקים מהעבודה בצירוף ציון או חוות דעת (אם קיימים). ותמצית העבודה בהיקף של עמוד אחד לכל היותר (העבודות לא יוחזרו לשולח).
  - ד. עשייה ומיזמים - תיאור העשייה או המיזם בצירוף המלצות ומסמכים רלבנטיים.
- העבודות הזוכות תעמודנה לעיון בספריית המל"מ בגלילות ותפורסמנה באתר האינטרנט של קרן ענבר (על פי שיקולי הנהלת הקרן).

בקשות ב - 2 עותקים (של כל החומר המוגש) יש להפנות עד 31/1/2016 אל: ועדת השופטים - קרן ענבר
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ) טל' 03-5497019 ת.ד. 3555 רמת השרון 47134

פרטים נוספים באתר קרן ענבר www.keren-inbar.org.il

המלגות יוענקו בטקס השנתי שיתקיים בחודש מרס 2016

ענבר עטיה הי"ד

4.3.1996-3.7.1973

ענבר נהרגה בפיגוע טרור בדיזנגוף סנטר תל-אביב, בערב פורים תשנ"ו (4 במרס 96) והיא בת 22.
ענבר נולדה וגדלה ברמת-אפעל. בתם של חרמונה ואל"מ איקא עטיה ואחות לאורית ולאסף.
בתום לימודיה בבית הספר התיכון ביהוד התגייסה לצה"ל ושרתה בחיל המודיעין בין השנים 1991-1993
בשנה האחרונה לחייה למדה כסטודנטית באוניברסיטת תל אביב.

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ), אתר ההנצחה הממלכתי לחללי קהילת המודיעין
ת.ד. 3555, רמת השרון 47134, 03-5497019

יצחק נבון ז"ל

נשיא המדינה לשעבר יצחק נבון הלך לעולמו
ב-7 בנובמבר 2015 בגיל 94.

בזמן מלחמת העצמאות עמד נבון בראש המחלקה הערבית בש"י (שירות הידיעות של ארגון "ההגנה") בירושלים. לאחר קום המדינה יצא בשנת 1949 לשליחות דיפלומטית. ב-1951 שימש מזכירו של שר החוץ משה שרת ובשנים 1952-1963 מנהל לשכתם של ראשי הממשלה, משה שרת ודוד בן גוריון, שניהנו באותה תקופה. כיהן במספר תפקידים פרלמנטריים וב-1978 נבחר לכהן כנשיא המדינה תפקיד שעשה עד 1983. בספר אוטוביוגרפי שפרסם לאחרונה "כל חי" (הוצאת כתר 2015), פתח נבון צוהר לנעשה במודיעין בתקופת מלחמת העצמאות.

יהי זכרו ברוך!

תודתנו

תודתנו: לשמעון אביבי, לנאוהו אגמון (בן-אלקנה) לדוד ארבל, לענת הרבט גרינפלד, לגדי זהר, ליובל חלמיש, לרון כתר, לאפרים לביא, לאפרים לפיד, ליונתן לרנר, למירי נהרי, לגדעון מיטשניק, לאפי מלצר, לאמנון סופרין, לרקפת פאר, לשוניה פכט, לרפי קטרון, למיטל שטדלר, לנעם שפירא על הסיוע בהכנת החומר ולכל האחרים שתרמו.

רואימל"מ

"רואים מל"מ", איגרת המידע של ה-מל"מ, מופצת באינטרנט. **שמרו על קשר** - הצטרפו אלינו ומסרו את כתובת הדואר האלקטרוני שלכם!

נשמח לקבל מכם משוב: התייחסויות, תגובות ובקשות.

תודה, **יוכי ארליך**, עורכת "רואים מל"מ" וחברת הנהלת המרכז

mlm@intelligence.org.il

אתר ההנצחה המרכז למורשת מודיעין, ת"ד 3555 רמת השרון 47143,

טל' 03-5497019, פקס 03-5497731

אירועים במל"מ*

שריינו ביומנכם

■ **מפגש 'מועדון הבעלת'** יתקיים ביום שני 23 בנובמבר 2015. התכנסות בשעה 18:30 תחילת הרצאה 19:00. נושא ההרצאה "תגלית מחקר השטח בזירה הסורית - פרשייה מודיעינית". המרצה: סא"ל (דימ') **אלי דקל** - לשעבר ראש ענף מחקר השטח בחט' המחקר באמ"ן.

ההרצאה מיועדת רק לחברי המל"מ גימלאי קהילת המודיעין ללא בני/בנות זוג. הרשמה במשרדי המל"מ בטל' 03-5497019 או 5491306 שלוחה 101

■ **אירוע הנוכה** מסורתי למשפחות השכולות יתקיים במל"מ ביום רביעי 9 בדצמבר 2015. התכנסות 13:00. הזמנות ישלחו בנפרד.

■ **השקת ספרו של דוד בן עוזיאל (טרזן): בשליחות המוסד לדרום סודן (1969-1971)** תתקיים במל"מ ביום ראשון, 3 בינואר 2016. פרטים נוספים ועדכונים באתר האינטרנט של המל"מ.

הידעתם?

על ניצני המחקר במוסד

בשנת 1971 החליט ראש המוסד צבי זמיר להקים מחלקת מחקר שתכסה את מדינות הפריפריה, ומדינות מוסלמיות. הן כללו את איראן, תורכיה וקפריסין, מדינות קרן אפריקה ומזרחה בהן סומליה, ג'יבוטי, קניה, אוגנדה וטנזניה ומצדה השני של המפה שתי התימניות. המחלקה סקרה גם את הנעשה במרוקו, אינדונזיה ומלזיה וזמן קצר לאחר מכן, בשל הצורך לקבל גם תמונה אזורית כוללת הוחלט להוסיף את המגרב כולו, אפריקה מדרום לסהרה ומדינות מוסלמיות נבחרות נוספות באסיה. המוקד היה ונשאר תורכיה ואיראן, מרוקו מסיבות ברורות וכן מזרח אפריקה. מחלקת הפריפריה מתנה 8 עובדים, במשך הזמן הושאלו לה 4 קצינים מאג"ת בצה"ל, כיוון שאלוף אברהם (אברשה) תמיר רצה בחלק מהמחקרים שנכתבו בה לצרכיו. את המחלקה הקים דוד ארבל ועמד בראשה עד הקמת אגף המחקר, בעקבות המלצת "ועדת אגרנט". האגף הוקם על ידי יצחק אורון, מחלקת הפריפריה שכונתה "מאחז" שולבה בו.

כתב: דוד ארבל

בגיליון הקרוב של ביטאון המל"מ

ראיונות חגיגיים עם ראש אמ"ן, ראש השב"כ וראש המוסד לרגל 30 שנה למל"מ, הצצה מקרוב לרחשי לבם של חיילים מצרים במלחמת יום הכיפורים, מה בין הגירוש מגן העדן לבין החקירות המודיעיניות ואיזה עניין חשוב הזניח המחקר המודיעיני.

בקרו באתר האינטרנט שלנו:

www.intelligence.org.il

